

Máme den po 28. říjnu a pár dnů před Dušičkami. Venku před chvílí dokvílel orkán Herwart a za dveřmi se usazují vločky prvního sněhu sezóny. Pravá chvíle zavzpomínat na léto. Na prázdniny. Na Folkové! Reportáž z [Folkových prázdnin](#) v Náměšti nad Oslavou jste měli v podstatě [on-line](#) od kolegy Freda Vodňanského, což bylo naprosto skvělé a dalo mi to (domnívám se) možnost, abych si své pocity nechal nějakou chvíli uležet. A abych – částečně i proto, že jsem viděl pouze pět hlavních koncertů z osmi – nemusel teď psát reportáž, ale abych mohl vypíchnout své největší zážitky z tohoto vynikajícího a jinému festivalu nepodobného svátku hudby. Magická dvanáctka bude to správné číslo: kterých dvanáct seskupení mě letos v Náměšti zaujalo nejvíc?

Možná nebyli nejlepší – nechtěl bych sestavovat závazné žebříčky – ale určitě to pro mě bylo největší překvapení. Nikdy předtím jsem o nich neslyšel a najednou jsem hned první večer, kterého jsem se zúčastnil, hlídal v náměšťské jízdárně jejich na jednu stranu úspornou, na druhou stranu velmi košatou hudbu. Dánské, resp. dánsko-švédské pánské trio: housle, cistra (drnkací nástroj podobný loutně) a akordeon (plus někdy využívané klávesy). A dost odrazující název: **Dreamers' Circus**. Snění, to v jejich hudbě možná bylo, ale cirkus naštěstí nikoli. Jako jedno charakteristické slovo pro jejich hudbu jsem si poznamenal, že je lehká. Ale nikoli, že je to easy listening, že by neměla svou závažnost. Nikoli lehká jako jednoduchá, ale lehká od slova lehkost – v tom jak Dreamers' Circus lehce vytvářeli tu nádheru pro naše snění. Potvrdil jsem si to, čeho jsem si všiml, když jsem začal jezdit do Rudolstadtu: špičkový světový folk je často instrumentální.

Iva Bittová a Čikori vydali loni desku **At Home**, která pro mě byla jedním z nejlepších alb roku 2016; v parku náměšťského zámku jsem měl konečně příležitost slyšet ho naživo. Úžasný blok jel vlastně bez přestávek, poučené publikum naštěstí stíhalo zatleskat, když jedna skladba přecházela v druhou. Vynikající muzikanti Vladimír Václavek (kytary), Jaromír Honzák (kontrabas) a Oskar Török (trubka) hráli přesně jak na desce a Iva... ta se samozřejmě ničím svazovat nedala. Zpívala, deklamovala i exhibovala (v jejím podání nemá toto slovo negativní konotace, ale ani se nedá při nejlepší vůli nahradit...), pohybovala se mezi spoluhráči, na forbině i mezi diváky v hledišti. Hezký moment jsme zažili během skladby

Břízy

, kde na zmíněném cédéčku hostuje jako vokalista Ivo Viktorín. Když se jeho vokál v náměšťském parku ozval, laskavý posluchač se nechápavě rozhlížel, pak si pomyslel něco o

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Sobota, 04 Listopad 2017 23:25

podfuku... když v tom - kdo to přichází ze zákulisí...? Co dodat? Iva Bittová má jako jedna z mála hudebníků pocházejících z této země opravdu světový přesah. A poslouchat světové muzikanty je vždycky radost.

Když jsem po svém (prvním) příjezdu do Náměště pronikl do jízdárny, kam se festival schoval před nepřízní počasí, nestačil jsem žasnout. Na rozlehlém pódiu nebylo k hnutí. Nějak jsem všechny účinkující nepřepočítal, ale pokud jich bylo tolik, kolik jich hrálo a zpívalo na albu **Beránci a vlci**

, které se tu poprvé (a možná naposled) živě dávalo, tak jich bylo dvacet čtyři. V lidových krojích slovácký

Ženský sbor z Kudlovic

a beskydská kapela archaických hudebních nástrojů a stylů zvaná

RukyNaDudy

. A před nimi v civilu volné uskupení jazzových muzikantů (mezi nimi s houslemi

Stano Palúch

) a

Jitka Šuranská TRIO

, tedy Martin Krajíček s mandolínou a zejména ti další dva – Marian Friedl (zpěv, píšťaly, malý cimbál a další nástroje), který celý projekt vymyslel, a Jitka Šuranská (zpěv, housle), která dala jeho účastníky dohromady. Krásně jim to hrálo a zpívalo, byl to úplně jiný zážitek, než si pustit desku – desku velmi pěknou, podotýkám. Tento článek má trochu být i o tom, co doporučuji slyšet, kdybyste to někde potkali, ale obávám se, že tuto superbundu už asi nepotkáte. A nebýt Folkových prázdnin, tak si to spolu živě nezahráli a nezazpívali nejspíš vůbec.

Fanfare Ciocârlia – nejrychlejší dechovka na světě, praví slogan. Slogan už tak otřepaný (kapela existuje 21 let), že ačkoli jsem byl na rumunské dechaře velice zvědavý, přísně jsem si ukládal, že na nějakých prvoplánových dechových dostizích ujíždět nebudu. Navíc zvuk dechového orchestru není obecně úplně to, co mě nejvíc baví, a ani ty nejtanečnější záležitosti mě zpravidla nedonutí vstát ze židle; i Fanfare Ciocârlia jsem sledoval vsedě... Přesto mě těch dvanáct pánů s žesti a saxofony nesmírně potěšilo. Uměli hrát i pomalu, ale když přešli do neskutečného tempa, tak mě to navzdory mým předsudkům bavilo, byl to prostě skvělý instrumentální výkon; Béla Fleck nebo Jerry Douglas mě ostatně taky baví, když hrají rychle. Užil jsem si i jejich slavnou předělávku Ellingtonova *Caravanu*. Špičkový závěr Folkových prázdnin.

Další sestava „jen pro ten jeden den“ a opět stála u jejího zrodu Jitka Šuranská. Do tradičního projektu Struny nad Oslavou tentokrát zmíněná dramaturgyně nominovala tři houslisty: poměrně klasicky zaměřeného Dána zvaného **Thyge SP**, amerického bluegrassistu pobývajícího i v tvrdších žánrech

Case

yho Driessena

a

Stano Palúcha

, který byl prezentován jako „reprezentant slovenské tradiční hudby s přesahem do jazzu“. Ovšem nás, kteří si ho pamatujeme jako mladičkého bluegrassmana, nepřekvapilo, že se ve skladbách předložených Caseym – od Billa Monroea po

Maiden's Prayer

– oba skvěle doplňovali. Zjevně si rozuměli, i když Stano nastolil lidové z Kysuce, ve kterých si zazpívala i dramaturgyně Šuranská: Stano hrál sólo na koncovku, vynálezce houslového triple chopu Driessen k tomu „čopoval“ na brumle a Thyge se zdál být trochu mimo... „Jeho“ dánské či švédské lidovky byly hodně jinde, ale taky byly pro trio houslistů (doprovázené pouze zbytkem Palúchova tria Pacora, čili Marcelem Comendantem na cimbál a Róbertem Raganem na kontrabas) zajímavou příležitostí, stejně jako třeba swing. Jako vyslovený podpis tří protagonistů zněl přídavek: skladba začala jako hornpipe, proběhla několika dalšími rytmy a vyvrcholila jako čardáš... Nejlepší, k čemu může posluchač při živém hraní přijít: hodně improvizace výborných muzikantů, hodně vzájemné pódiové inspirace, řada hudebních fórků... Skvělé!

Znáte hudební styl gullah (čti „gala“)? Já jsem o něm před letošními Folkovými prázdninami neslyšel. „*Nejafričtější odnož černošské americké hudby s kořeny v otrokářské éře; unikátní směs blues, gospelu, spirituálů a afrických tradic,*“ definoval ho (asi) Jiří Moravčík ve zpravodaji **Plátek** (mimochodem

výborný a každý den vycházející). A jak jsem slyšel gullah kapelu

Ranky Tanky

z Jižní Karolíny já? Harmonicky nesložitě, velmi zpěvně, pěkné vícehlasy, krásný hlas zpěvačky Quiany Parler. Doprovázela ji kytara, trubka, kontrabas a bicí v rukou černo-bílé kapely (černí převažovali), občasné znějící neanglická slova byla zřejmě kreolština, neboť jsem se o ní dočetl, že (spolu)tvoří „identitu potomků černých otroků Gullah“. Strhující (dokázali přimět publikum k hojně spoluúčasti) a zajímavé.

Do programu středečního koncertu zvaného Americký sen, kde hráli i Ranky Tanky, pronikl i jeden poloviční Čech. Ano, byl to **Vladimír Mišík** ve společném programu s **Ivanem Hlasem** a jejich kapelami. Konečně něco, co jste mohli zažít i jinde, ale já mám tuhle skvělou prolínačku legend a evergreenů spojenou s náměšťským parkem. Abych tu předchozí větu trochu rozšířil: začalo Ivan Hlas Trio, po asi třech písničkách se přidalo E.T.C., takže příznivci Hlasova rockového či folkrockového období zamáčkli slzu, a nakonec přišel Vladimír Mišík. Větší část večera patřila jemu a taky

Jednohubkám

,
Variaci na renesanční téma

,
20 dkg duše

,
Slunečnici

,
Umlkly stroje...
Velká radost!

Směs tradiční country, folku a bluegrassu přivezla z USA kapela **Elephant Revival**. Kytarista, kontrabasista, houslistka a hráč střídající mandolínu, banjo a steelkytaru. A ovšem, kapelnice a zpěvačka Bonnie Paine, trochu překvapivě hrající na valchu. K podivnému názvu mají neméně podivný příběh o slonech z chicagské zoo (před jejichž pavilonem někteří hrávali...), kteří po odloučení steskem pošli. Jejich hudba je sice velmi pestrá, ale poměrně standardní, příjemná a melodická.

Naopak velmi nestandardní a právě proto přitažlivá byla hudba kamerunského písničkáře **Blick a Bassyho**

. V hudbě samé byste možná nic afrického nenašli, ale písně zpívá Bassy v kamerunském dialektu bassa a svůj styl označuje za folk-afro-blues. Zpívá vysokým tenorem a hraje na šestistrunné banjo, které někdy nazývá francouzsky gitárrrr, někdy banjo a které zní skutečně spíše jako kytara. Ale občas taky nehraje na nic a pak ho doprovází dvojice jeho spoluhráčů – na violoncello a trombón... (Abych byl přesný, na jevišti stály i klávesy, na které občas někdo – nejčastěji trombonista – zahrál.) Ale celé to vůbec nepůsobí jako beznadějný naschvál a určité se jednalo o jeden z nejzajímavějších náměšťských zážitků.

Sam Lee & Friends

– to byla položka Folkových prázdnin, na kterou jsem se dlouhou dobu těšil nejvíc. Vysoké očekávání snadno plodí zklamání, což možná vysvětluje, proč jsem s koncertem nejúspěšnějšího a nejproslulejšího muže anglického folku posledních let byl spokojen méně, než jsem očekával. Řeceno ve zkratce – ačkoli se věnuje hudbě kočovníků, „travellerů“, chyběla mi nějaká větší zemitost, živost, hudební projev jeho i „Přátel“ mi přišel poněkud akademický. V čtyřčlenné sestavě působil perkusista a houslistka, Sam Lee hrál na nástroj, který bych popsal jako křížence akordeonu a harmonia (podle Plátku se nicméně jednalo zřejmě o harmonium) a čtvrtý muzikant střídal ukulele, klavír a – pokud jsem dobře rozuměl – mongolský cimbál. Že to pro mě nakonec nebyl největší zážitek z Náměště, neznamená, že by Sam Lee nebyl pozoruhodný muzikant.

Hlavní večerní pódium (či spíše pódia) ale nebylo jediným místem, kde se hrálo. Mezi třemi položkami večerního koncertu byly dvě docela dlouhé přestávky, během nichž se v tzv. bílém stanu postaveném opodál hrála muzika nebo divadlo. Můj nejmenovatelný známý se o zde hrajících muzikantech vyjadřoval útrpně: rozdíl mezi hvězdami hlavní scény a bílým stanem mu připadal příliš velký na to, aby mohl někdo přestávky věnovat zaujatému poslechu tamních umělců. Do určité míry tomu tak bylo: do bílého stanu byly většinou nominovány kapely mladé, méně známé... Ale jednu přestávku jsem tam zachytil kapelu **Zhasni**, a to v mimořádné formě. Úplně stručně: od současné sestavy, s Inkou Tognerovou a Petrem Kamišem, mně to ještě nikdy tak silné nepřišlo. Ten večer jsem slyšel Beránky a vlky nebo Dreamers' Circus, přesto mi o patro níže nominovaní Zhasni uvízli v paměti jako jeden z největších zážitků z Náměště...

A jednu kapelu bych chtěl jmenovat i ze scény v kapli sv. Anny, což je nádherné místo pro koncerty, kde jsem při svých předchozích návštěvách Folkových prázdnin býval častým hostem – vzhledem k tomu, že se tam koná odpolední open scéna i noční koncerty. Letos to z různých důvodů mnohokrát nevyšlo, tak jsem byl rád za koncert, jehož zvuk se velmi pěkně protnul s geniem loci tohoto zajímavého prostoru. Prostě

Fidlerky

říkal program festivalu Vivien Zellerové a Ursule Suchanekové, houslistkám ze

Vzpomínka na velký festival: Folkové prázdniny

Napsal uživatel Tomáš Hrubý
Sobota, 04 Listopad 2017 23:25

severovýchodního Německa, které hrají svoje úpravy tradičních skladeb z německy mluvících zemí. Patrně jsou zvyklé hrát zejména k tanci, ale výrazný dojem zanechaly i v kapli svaté Anny, kde nikdo netančil...

Momentů, o kterých by se dalo mluvit, je v Náměšti stále víc; například mám pocit, že přibývá v nejrůznějších denních i nočních hodinách koncertů, ale i, řekněme, doprovodného programu, to všechno prováděné na stále více místech (moc pěkný je například dvorek Galerie 12). Já se vždy velmi těším na Mezinárodní kolokvium zaměřené na lidovou, folkovou, etnickou hudbu a world music, zejména na jeho středeční, více „folkovou“ část. Letos jsem si se zájmem poslechl příspěvky **Milana Tesaře, Aleše Opekara, Honzy Sobotky, Ireny Příbylové**... Pokud vás kromě poslouchání hudby zajímá i nějaká její reflexe, rozhodně příště na novou náměšťskou radnici zavítejte. Něco podobného nejen že není na jiném festivalu, není to vlastně vůbec nikde.

Že je v Náměšti leccos, co není jinde, to jsem napsal už úvodem a je to i pěkný závěr mého vzpomínání. Folkové prázdniny nejsou velkým festivalem (takový ostatně v současnosti vůbec nemáme), ale pro mě významem jsou. Když nemám čas nebo chuť na obří Colours of Ostrava, tak to folkovější z nich se většinou zastaví ještě v Náměšti. Když se nedostanu do Rudolstadtu, tak za mnou svět přijede do malého jihomoravského města. Díky za to hlavnímu dramaturgovi **Michalu Schmidtovi** a všem jeho spolupracovníkům.